

500 jaar doopsgezinden in Nederland en de Wereld.

Onder veel belangstelling vond op zaterdag 29 maart de voorjaarsbijeenkomst van de Doopsgezinde Historische Kring plaats in Zwolle. Vooruitlopend op het Wereld Congres, dit jaar in Zürich met als thema '500 jaar doperdom', nam een drietal deskundige sprekers ons mee naar de betekenis van doopsgezind zijn in verleden, heden en toekomst.

Maar eerst stonden wij stil bij het overlijden van Bonnie Rademaker-Helfferich op 8 februari van dit jaar. Zij was jarenlang voorzitter van de DHK en onder haar leiding kwam in 2002 het Register op de Doopsgezinde Bijdragen tot stand.

Daarna ging **dr. Ferdinand van Melle**, een begenadigd spreker, in op zijn proefschrift over het bijzondere leven van Johanna Kuiper (1896-1965). Als enig meisje, geboren in een doopsgezind nest -vader dominee, moeder uit bekend doopsgezind geslacht - heeft zij zich weten te ontworstelen aan het keurslijf van haar opvoeding, knokkend voor haar onafhankelijkheid en voor de verantwoordelijkheden die dat met zich meebracht. Deze feministe, socialiste en ongehuwd moeder van 2 kinderen zette door, vond her en der een gewillig oor plus onderdak en werd uiteindelijk een bekend vertaalster/schrijfster van talloze publicaties en (kinder-)boeken waaronder de Kinderbijbel (1948) van 'tante Hannie'. Haar doopsgezinde roots speelden wisselend mee in haar leven. Frits Kuiper, bekende doopsgezinde predikant, was een van haar broers. Tijdens de 2^e wereldoorlog speelde zij een rol in het verzet. Ook nam zij samen met haar echtgenoot Klaas-Abe Schipper onderduikers in huis, waarvoor zij beiden postuum werden beloond met een Yad Vashem onderscheiding. Ferdinand van Melle, werkte het proefschrift uit tot een boek met als titel 'Een gedurfd leven' Johanna Kuiper, dat uitkwam in 2024.

Wieteke van der Molen, de tweede spreker, predikant-directeur van Dopersduin, nam ons mee in de vraag wat het betekent om kerk te zijn in de huidige maatschappij en hoe wij hierover communiceren naar de toekomst. Zij deelt en schrijft hierover veel in haar dagelijks leven. De rode draad in haar verhaal was de spraakverwarring die ontstaat wanneer er vanuit tradities of 'bestaande waarden' met elkaar wordt gecommuniceerd. De betekenis van veel woorden maar ook beelden blijkt door verschil in generatie, niet gelijklopend en soms volkomen onbekend te zijn. Dus willen we met de toekomst van het doperdom aan de gang, zoek dan uit wat de toekomst weet of denkt en hoe dat gecommuniceerd moet worden. Via een duidelijke beeldpresentatie vergeleek zij deze

'spraakverwarring' van nu met het Pinksterverhaal maar dan in omgekeerde richting. We zullen terug moeten naar waar het echt om gaat en simpel inspelen op wat het geloof ons brengt. Dat hoeft niet voor allen gelijk te zijn en dat is goed. Aan de hand van praktijkvoorbeelden en uit gesprekken met haar maandelijkse jongerengroepje, nam zij ons mee in haar idee over geloof en over al of niet 'kerk' zijn.

Aan **Jaap Brüsewitz** secretaris bestuur ADS en derde spreker, de taak om de ontwikkeling van doopsgezinden in Nederland te plaatsen naast de ontwikkeling van het Werelddoperdom.

Maar eerst stelt hij de vraag: was 1525 wel echt het beginpunt van het doperdom? Is de wederdoop van de katholieke pastor Blaurock door de leek Grebel de officiële start geweest van deze stroming? Er zijn meer momenten op de tijdlijn die hiervoor in aanmerking kunnen komen. Maar een dergelijk probleem komt in de geschiedenis vaker voor. Wij kibbelen bijvoorbeeld ook graag over welke held als eerste iets heeft uitgevonden. Wat het doperdom betreft weten wij in ieder geval wel in welke richtingen het doperdom zich in het begin van de 16^e eeuw uitbreidde over Europa. En kennelijk zijn wij in 1925 gewoon meegegaan in het idee dat de doperse beweging 400 jaar geleden in Zwitserland begon. Om dit te herdenken kwamen in dat jaar, in Bazel een aantal Europese broeders samen in een conferentie. Helaas kregen onze Russische broeders hiervoor geen inreis-visum waarop werd besloten om hen op de grens van Frankrijk en Zwitserland te ontmoeten, maar het eerste Doopsgezinde Wereld Congres was hiermee in 1925 was wel een feit.

De wereldconferenties die daarna om de 5 tot 8 jaar zijn georganiseerd, geven een aardig beeld van de ontwikkelingen op wereld niveau. Waren de eerste conferenties vooral bijeenkomsten van kerkleiders en theologen, na de 2^e wereldoorlog, zoals op de conferenties in Noord-Amerika en Europa, zijn alle broeders en zusters welkom. Er vindt verbroedering plaats maar bij te grote verschillen in opvatting leidt het soms nog tot afscherming.

Waren de blanke broeders (geen zusters) aan het begin van de 20-st eeuw in de meerderheid, tegen het eind van de 20-ste eeuw (Calcutta 1997) komt er kleur in het gezelschap, mede als gevolg van eerdere missionaire activiteiten in Azië vanuit o.a. Rusland en Nederland! En alle latere congressen vormen een afspiegeling van een zeer gemengde en in geloofspraktijk zeer gevarieerde wereldbroederschap.

Het afnemende aantal doopsgezinden in Nederland en Europa, staat op dit moment in schril contrast met de ontwikkelingen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika, waar ca. 70 % van de doopsgezinden wonen.

Het is voor ons een uitdaging om uit de diverse wijzen waarop men daar het geloof beleeft te leren en inspiratie op te doen voor de toekomst van doopsgezinden in Nederland.